

Knihy: Návrat československého marnotratného syna 11.

Další čtení na pokračování knihy ThDr. Josefa Novotného, která obsahuje čtrnáct biblických úvah pro písmáky.

Knihy

Návrat československého marnotratného syna 11.

ThDr. Josef Novotný byl nesporně nejvzdělanějším, současně však i prakticky nejschopnějším pracovníkem československých baptistů v první polovině 20. století se schopnostmi vůdčími, organizačními a řečnickými. Při svých hlubokých vědomostech a znamenité kvalifikaci vědecké byl mužem upřímné, dětinské víry a vroucí zbožnosti, velkým idealistou, laskavým rádcem, kamarádem, přítelem.

Vedle kazatelské a učitelské činnosti byl bratr Józsa Novotný velice činný i literárně. Novinový článek k jeho osmdesátinám nás informuje o tom, že napsal na padesát knih. Jsou to drobné i rozsáhlejší práce, v nichž se dovídáme mnohé o počátcích baptismu u nás, obsahovaly povídky a příběhy pro nejmladší generaci a byla mezi nimi i potřebná literatura pro studenty.

Dnešní čtení na pokračování je další úvaha z jeho útlé knížky biblických úvah pro písmáky *Návrat československého marnotratného syna*, která vyšla v roce 1932 v Praze:

Hned v jitře.

ŽALM 63, 2.

Shromáždění pod širým nebem ve volné přírodě není v křesťanství ničím novým, třebaže v novější době, zvláště u nás, nebylo použito jeho výhod a zvláštního požehnání dostatečně a dosti často.

Nezapomeňme, že křesťanství nevzniklo v uzavřené místnosti, mezi čtyřmi stěnami, nýbrž pod širým nebem. Bylo to na břehu jezera Genezaretského, kteréhosi jitra, když Ježíš z Nazareta se zastavil u několika svých druhů, shromáždil je a sděloval jim svůj velký objev o otcovství Božím a bratrství lidském.

Avšak i v naší vlasti vzniklo nejsilnější náboženské hnutí u nás, husitství, a jeho pokračování i vyvrcholení, českobratrství, většinou pod širým nebem. Husitství zachvátilo celý národ teprve tehdy, když Hus opustil Prahu a zapálil srdce svých krajanů ve shromážděních pod mohutnými stromy, na památných vrších a na návsích dědin. Čeští Bratři pak prožili své nejpožehnanější, ba historické chvíle ve svých tajných shromážděních uprostřed hlubokých lesů, na skrytých mýtinách a v tichu horských slují.

Než i v naší době jsou křesťané, kteří dovedou ocenit bezprostřední dotyk Božího stvoření z říše rostlinné při bohoslužbách. Upozorňuji jen na jedinečné pravidelné shromáždění protestantských rybářů v zátoce tisíce ostrovů v Americe. Každého nedělního jitra sjíždějí se zbožní rybáři do ztichlé zátoky na svých člunech a každý zaujme se svým člunem místo poblíže

velké přírodní kazatelny, která na způsob velké lastury vévodí celé zátoce. Když všichni účastníci zaujmou svá místa v seřazených člunech, vystoupí na skalní ulitu kazatel, aby nakrmil lačné dobrými věcmi evangelia Kristova.

Jestliže se dnes scházíte, vy mladí lidé z našich sdružení, abyste pod širým nebem chválili Hospodina ve společných bohoslužbách, jdete tím jen v šlépějích křesťanských i československých a je si jen přát, aby tento způsob bohoslužeb našel opět u nás následovníky.

Náš dnešní text, hlavně pak ona slova, jež chceme položit za základ našeho rozjímání, »hned v jitře«, nejsou ojedinělá v Písmě sv. Za různých okolností jsme vybízeni Slovem Božím, abychom hned v jitře hledali Hospodina. V jitře vyslyšíš hlas, v jitře žádost. Z jitra navrátí se prozpěvování. Přispějeť jemu Bůh hned v jitře. Z jitra slaviti budu milosrdenství tvé. Tebeť hned v jitře hledám. Každého jitra předchází tě modlitba má. Nasyť nás hned v jitře milosrdenstvím. Zvěstovati budu každého jitra milosrdenství tvé. Hned z jitra rozsívej símě své! Budiž ramenem svých každého jitra.

Dnes bychom však rádi použili našeho textu nejen v tom smyslu, že máme hledati Hospodina již ráno, že nemáme odkládat svoji bohoslužbu až na pozdější dobu denní, že tedy máme den otvírat podle starého vzácného československého způsobu pohledem vzhůru, modlitbou a ponořením do hlubin Slova Božího, nýbrž chceme pohledět na jitro jako na obraz mládí. Život lidský nejednou byl přirovnán ke dni; ráno k mládí, večer k stáří. Toto přirovnání je přirozené. Ráno se vyznačuje jasnem, svěžestí; večer temnotou, tichem. Ráno je plné naděje, večer pln vděčnosti; ráno se dívá do budoucnosti, večer zpět. Ráno vychází slunce, každého jitra jakoby se opakovalo volání: »Budiž světlo!« a před námi se objevuje znovuutvořený ráj; večer stíny padají a přichází spánek. Ráno jiskří občerstvující

rosou v kalíšcích květin, večer jim je zavírá. Ráno ptáci zpívají nejkrásněji, večer umlkají nadobro.

Začneme-li mluvit o jítře života, obyčejně si vzpomene, že nám byla tolikrát připamatována zodpovědnost za mládí a my se bojíme, abychom se ani neopakovali, ani nesevšedněli. A přec nikdy nemůžeme dosti často a dosti důrazně něco připomínat, co se pořád dosti nechápe a proto neplní. A to je beze sporu zodpovědnost za jítro života.

Dovolte, abych vám tuto pravdu doložil příklady ze sotva dokončeného hnutí, kterému jsme uvykli říkat přestupové hnutí. Radujeme se z nových bratrů a sester, kteří k nám přišli nikoliv v jítře života, nýbrž v poledne, odpoledne i u večer a nejednou se můžeme od nich učit tomu, čeho se nám nedostává. Avšak jistě i oni by nám potvrdili pravdivost tohoto tvrzení, že má velký význam pro celý další náboženský vývoj člověka jeho jítro života a pod jakým náboženským vlivem vyrůstalo. I vy mladí lidé jistě se zájmem sledujete v našich časopisech projevy různých názorů různých bratrů a sester. Chci tvrdit, že by se dalo přesně určit už podle názvosloví určitého projevu v tisku, je-li pisatel člověk, který už »zrána uzřel slávu Hospodinovu«, nebo až později.

Dalším zajímavým dokladem významu mládí pro další náboženský vývoj člověka jsou zkušenosti významných statistiků. Tito statistikové nám zjišťují, že nejvíce rozhodnutí pro náboženský život padne v letech asi od 13. do 16. roku u děvčat a od 15. do 18. roku u chlapců. Je patrné, že váš věk je pro velká náboženská rozhodnutí nejlépe připraven.

Avšak zodpovědnost za mládí nám vyrostle do závratných výšek, uvážíme-li hlavně ještě jednu skutečnost. Není pochyby, že každý věk je veden určitou rasou. Nemohu se ubránit dojmu, že dnes vede svět anglosaská rasa. Přes veškeré naše pochybnosti pokud se týče jejich vědeckého světa a přes veškeré naše

námítky proti jejich nedocenění umění, podléháme určitě jejich vlivu. Nuže, jedním z hlavních programů tohoto kmene je víra v mládí. Není to však pouhé zdůraznění významu mladého věku, nýbrž skutečné po-
užití jeho sil. Říká se všeobecně Evropě starý svět a Americe nový svět. A vskutku něco na těchto pojme-
nováních je. Dnes bych rád použil pouze tohoto po-
jmenování potud, pokud má vztah k mládí. U nás
v Evropě řídí svět šedesátníci. Na důležitá místa ve
státní správě, v obchodě, na vysokých učelištích, ve
sborech dostanou se v Evropě k slovu lidé, kteří
v Americe už dávno jsou na odpočinku. U nás je tě-
žiště lidského věku posunuto hodně daleko. Náš vzdě-
laný člověk s vysokoškolským vzděláním je ve třiceti
létech teprve na začátku své působnosti a svěřují se
mu velmi podřízené práce. V Americe už dávno do-
vedli ocenit nadání, schopnosti, sílu i pružnost mládí
a používají jeho výhod záhy. V novém světě zaujímají
vedoucí místa pohybliví třicátníci, kteří snad udělají
tu a tam nerozvážnost, pochybí někdy, avšak tyto ne-
dostatky vyváží jejich zdatnost. Mohou pětkrát za se-
bou se dopustit chyby, avšak deseti zdařilými činy to
zase napraví. A tyto jedinečné dary života mládí do-
vedou ocenit i využít právě v křesťanských sborech,
kde vůdcovství sborů, ať už kazatelské nebo presbyter-
ské spočívá nejednou v rukou mladých lidí.

U nás ve starém světě svěřujeme zodpovědná místa
lidem, kteří by si zasloužili již odpočinku. Starý svět
řídí šedesátníci. V Americe průměrný občan po pře-
kročení abrahamoviny pomýšlí na to, aby užil v klidu
úspor, které si zahospodařil za dvacet, třicet let pilné
práce. Klid je charakteristická známka stáří. Jest to
jakási předzvěst naprostého klidu, smrti. Staří lidé ne-
touží po vzrušení života, nedovedou se už bít s živo-
tem, nepozorují ani, že je něco v nepořádku, když
sbor, závod, úřad hyne následkem smrtonosného klidu
a chorobné nehybnosti. Tohle si dávno uvědomili
v Americe, proto posunují těžiště života z večera věku

přes poledne velmi blízko k jitru. A to se děje nikoliv pouze ve veřejném životě, nýbrž především ve sborech.

Řekli jsme již, že dnešní svět je ovládán anglosaskou rasou. Začne-li tato rasa něco podnikat, je nejprve vášnivě kritisována, později se její krok obdivuje a konečně ostatní svět začne napodobit, co Anglosasové učinili. Není pochyby, že i po této stránce bude následována.

Co to znamená? To znamená, že význam jitra života opětně stoupne a to nikoliv pouze jako příprava pro další život, nýbrž už i jako účinná pomoc v světovém dění. My jako křesťané pak máme na tom zvláštní zájem, aby mládí bylo ovládáno Ježíšem. Než to znamená také zvýšenou zodpovědnost právě pro vás. Už u vaší generace bude určitě těžiště lidského věku posunuto značně ku předu směrem k jitra života. Hranice věku lidského, kdy bude od něho žádáno, aby zasáhl do veřejného života, bude stále bližší vašemu věku. Brzy budou činěny nároky už na vaše schopnosti a dary, abyste jimi posloužili ve prospěch celku. A vy jistě jste přesvědčeni se mnou, že všechny hřivny mládí podivuhodně oživnou a zdvojnásobí svoji účinnost, když je zasáhne moc Boží. Proto zdůrazňujeme náboženství v mládí.

Tyto výhledy vám ukazují, že mládí budoucnosti bude dříve samostatné, než až dosud a já velmi dobře vím, že to je právě to, po čem toužíte. Vy vlastně už dnes si z velké částky své náboženské potřeby opatřujete sami. Sdružení mládeže je něco jiného než nedělní škola. Je to velký pokrok, je to tak dobře, avšak zároveň zvyšuje zodpovědnost.

Mnozí snad namítnou, že posunutí mládí do popředí přinese s sebou nebezpečí hrdosti. Je pravda, že nepřekná pýcha nesluší žádnému věku. Avšak nejméně je na místě v mládí. Nic tak nezdobí mladý věk, jako skromnost. Avšak bude-li skromnost stále zprovázet mládí, povoláné k důležitým úkolům, vždy se najdou

zastánci, kteří budou přivolávat: »Nižádný mladosti tvou nepohrdej!«

Než rád bych vás upozornil, že vaše zodpovědnost za jitra života se netýká snad jen vás samých. Jste spoluzodpovědní i za jiné. V první řadě za ty, kteří se rekrutují pro vaše sdružení. Generace před vámi, žáci v nedělní škole. Nejpřirozenější práce pro členy sdružení mládeže je práce v nedělní škole. A nejvhodnější učiteli pro nedělní školu jsou členové sdružení mládeže.

Avšak mnohem zanedbanější je pole vaší vlastní generace. Nedávno jsem se zamyslel s jedním bratrem nad tím faktem, proč naši velcí mužové a ženy v národě poměrně tak málo náležejí do našeho tábora, proč tak málo o nás vědí a proč tak málo a nedokonale se jeví jejich známost o nás v jejich vědě a umění. Zamysleli jste se již nad tím, proč naši spisovatelé tak neúplně a často nesprávně jsou o nás informováni a proč namnoze naprosto nás pomíjejí ve svých dílech; proč malíři volí jen zřídka látku, která je nějak s námi ve spojení, pro svá díla; proč hudebníci jen chabě nám v hudbě projeví to, čeho my potřebujeme; proč věda nevolí nás a náš život za předmět svého bádání; proč politikové si nevšímají našich potřeb? Snad je těch příčin řada. Avšak zdá se mi, že hlavní příčina je v tom, že se k těmto lidem v jejich jítře života nepřivinul žádný Filip, aby jim zvěstoval Ježíše. Zamyslete se nad závratnou zodpovědností, kterou máte za své druhy. Jestliže kdysi Komenský při návštěvě školy malé žáčky oslovil jako profesory, státníky, vynálezce, jistě nijak nepřeháněl. Vaši druhové, vaši spolužáci a spolužačky budou jednou mít velký vliv. Snad s vámi chodí dnes do školy slavný muž a žena a vy o tom dosud nevíte. Dnes máte příležitost, moc i zodpovědnost za jejich budoucnost. S vámi chodí dnes do školy budoucí spisovatelé, hudebníci, malíři, státníci a vědátoři. Budou jednou jejich díla svědčit o tom, že se ve svém jítře života s vámi setkali? Až jednou budou z nich

pěvné, vzrostlé kmeny, tehdy bude už pozdě. Pak už s nimi budete moci pouze bojovat. Dnes je příležitost z mnohých velkých lidí učinit naše přátele, z kterých za jiných okolností budou naši nepřátelé. Vy to máte v moci. Na vás záleží. Na tom, jaké světlo zazáří našim druhům. Pán Ježíš mluví o nebezpečí, když se postaví světlo pod kbelec. Mám obavy, že v minulosti to až tuze často byla pravda o nás. Na vás je, abyste chyby minulé generace napravili, avšak abyste také dnes si už svoji dobu připravili. Dnes si tvoříte poměry, ve kterých budete žít, s nimiž budete jednou zápasit. Buď si dnes vzbudíte řadu přátel, nebo legion nepřátel. Přejde na to, co budete žít a jaký vliv zanecháte na své druhy v jítře života, co jim povíte o nás a o našich ideálech.

Mluvili jsme o budoucnosti mládeže a řekli jsme, že v budoucnu bude posunut lidský věk značně ku předu směrem k jítře života. Avšak totéž je vlastně pravda o minulosti. Alespoň o minulosti křesťanské. Zamyslili jste se už někdy nad věkem Ježíšovým? Malíři a naše představy, vzniklé z líčení katolické církve, jakoby Ježíš byl jenom mužem bolesti, nechávají nás v dojmu, že Ježíš a jeho druhové byli značně starší než ve skutečnosti byli. Kdo byl Ježíš, uvážíme-li pouze jeho věk? Byl to mladý třicátník a jeho učedníci sotva byli starší. Jinými slovy, byli to mužové vašeho věku. Prvé shromáždění v dějinách křesťanství bylo vlastně sdružení mládeže. Vidíte tedy, že není pouze váš výhled do budoucna jasný a nadějný, nýbrž i váš základ, vaše minulost že spočívá na úhledném kameni, kterým je sám Ježíš Kristus. A aby On byl předmětem našeho hledání hned v jítře života, abychom hned ráno užřeli slávu Hospodinovu, je předpoklad zdárné budoucnosti mládeže a proto je to naší tužbou i vroucí modlitbou.

Pokračování příště

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)